

VRIENDEN

RADIO FILHARMONISCH ORKEST

Nieuwsbrief
mei 2017

INHOUD

Welkom	1
Concertgebouwprijs 2017	2
Hoe ik mijn viool heb leren kennen	4
Openbare repetitie	6
Van achter de lessenaar	8
Vriendenstand	9
Vriend'lijke gezichten	10
Chefdirigenten van het RFO	13
Wolfgang: Toegang of afgang?	14
Uitgelicht	15
Vriendenaanbieding	16
Schenken	17
Colofon	17

Beste Vrienden,

Met genoeg sturen wij u de 8e editie van onze Nieuwsbrief Vrienden RFO. Daarin aandacht voor de mooie prijs die onlangs aan ons orkest en aan het Groot Omroepkoor is toegekend: de Concertgebouwprijs 2017!

Verder interessante bijdragen van onze musici die hun verhaal doen. Klarinettiste Esther Misbeek deelt haar speciale herinneringen aan het spelen van Daphnis en Chloé van Ravel, violiste Eveline Trap vertelt over haar zoektocht naar de ideale viool, violist Frits Wagenvoerde schreef een column en slagwerker Vincent Cox ontpopt zich ook steeds meer als componist. Zo leert u de musici op het podium ook van nabij kennen.

Twee Vrienden stellen zich aan u voor in Vriend'lijke Gezichten, er is een agenda en let op: wij doen u wederom een interessante aanbieding voor een concert met 50% Vriendenkorting!

Wij hopen u binnenkort te begroeten op de Openbare Repetitie van 4 mei onder leiding van niemand minder dan componist John Adams. Wij wensen u veel leesplezier!

Muzikale groet,
Vriendenteam RFO.

**RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST**

AGENDA

CONCERTGEBOUWPRIJS 2017

door Ellen Versneij

Onlangs was er zeer feestelijk nieuws voor het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor. Simon Reinink, algemeen directeur van het Concertgebouw, bracht een bezoek aan het Muziekcentrum van de Omroep te Hilversum en maakte bekend dat beide ensembles zijn uitverkoren tot winnaar van de Concertgebouwprijs 2017!

“Het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor zijn van onschatbare waarde voor het Nederlandse muzikleven en daarmee voor Het Concertgebouw. Het is een voorrecht dit fantastische orkest en fameuze koor met grote regelmaat in onze zalen te kunnen presenteren in concerten van een constant hoog niveau,” aldus Reinink.

Het Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor vormen het hart van de NTR ZaterdagMatinee in het Concertgebouw en zijn daarnaast veelvuldig te horen in Het Zondagochtend Concert. Al 56 jaar profileren zij de serie en zichzelf als het beste wat de actuele klassieke muziek in Nederland te bieden heeft. Algemeen directeur van de Stichting Omroep Muziek, Roland Kieft:

“De prijs is een erkenning voor de unieke plaats die koor en orkest in het Nederlandse muzikleven innemen en de geweldige concerten die zij de afgelopen jaren in Nederlands mooiste concertzaal hebben laten horen. Via de omroepseries die live op NPO Radio 4 worden uitgezonden onderscheiden het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor zich met een uitzonderlijk hoog artistiek niveau en door onderscheidende programmering waarin hedendaagse en Nederlandse muziek een zeer belangrijke plaats innemen. Orkest en Koor vormen daarmee het visitekaartje van het kunst- en cultuurbeleid van de Nederlandse Publieke Omroep en NPO Radio 4 in het bijzonder.”

Het spreekt voor zich dat wij musici enorm verheugd zijn over deze mooie erkenning van onze bijdrage aan het muzikleven in Nederland! De prijs zal worden uitgereikt tijdens een feestelijk gala op 19 september aanstaande.

**RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST**

HOE IK MIJN VIOOL HEB LEREN KENNEN

Door Eveline Trap

Sinds het begin van mijn conservatoriumopleiding speelde ik op een eenvoudige Duitse viool van een onbekende bouwer en was al een tijdje op zoek naar iets anders, iets beters. Ik werkte nog maar net bij het Radio Symfonie Orkest toen we, in februari 1994, in Vredenburg een repetitie hadden van het vioolconcert van Sibelius. De soliste was Isabelle van Keulen. Het viel meteen op dat haar instrument fantastisch klonk. In de pauze gonsde het in de kantine dat haar viool een 'nieuwbouw' zou zijn. Ik had al heel wat oude instrumenten op zicht gehad, maar de meesten waren te duur of niet mooi genoeg. Dus ik was nieuwsgierig naar dit prachtig klinkende nieuwbouw-exemplaar. Na de repetitie ging ik naar Isabelle toe om te vragen op wat voor een instrument ze speelde. Ze vertelde me dat de viool was gebouwd door Willem Bouman en dat de viool nog maar twee dagen oud was. Ik was stomverbaasd; twee dagen! En dan zo'n mooie klank, waarmee ze zelfs een concert kon spelen.

Het leuke was dat Willem Bouman nota bene zelf in de zaal zat. Hij was naar die repetitie gekomen om te luisteren hoe zijn instrument overkwam. Ik heb de stoute schoenen aangetrokken en ben direct op hem afgestapt, heb hem gezegd dat ik de viool van Isabelle zo mooi vond en heb hem maar meteen gevraagd of hij er ook voor mij eentje wilde bouwen. Ik had een beetje zenuwen dat ik wat brutaal zou overkomen, maar tot mijn grote vreugde zei hij 'ja' en nodigde me uit om naar zijn atelier in Den Haag te komen.

Een paar dagen later melde ik me bij het atelier van de vioolbouwer voor overleg. Het grote voordeel van een nieuwbouw-instrument is dat met alle specifieke wensen rekening kan worden gehouden. Ik heb bijvoorbeeld kleine handen (kleine spreiding), waardoor mijn viool een enigszins plattere hals heeft gekregen. Bouman maakt voor elk instrument een aparte tekening en een aparte mal. Custom made. Dus elk instrument is uniek en heeft een eigen, specifieke klank. Het zou een verassing worden hoe mijn exemplaar zou uitpakken!

Een viool bouwen is geen haastklus. Bovendien was er nog een aantal wachtenden vóór mij. Drie jaar later, in 1997, was hij eindelijk klaar. Mijn viool bleek kenmerken te hebben van een Amati, zoals een korte en ronde middenboeg (de taille) met lange hoekpunten. Maar de f-gaten zijn weer heel eigen. En vanwege mijn kleine handen heeft hij de hals dus iets dunner gemaakt. Mijn instrument heeft een totaal andere klank dan die van Isabelle. Die van haar was in mijn herinnering vrij donker en

die van mij heeft juist een heldere klank. Verder is hij zeer homogeen van klank, speelt heel gemakkelijk en draagt ver.

Ik heb jarenlang met plezier op mijn Bouman gespeeld. Maar ik heb ook wel eens periodes dat ik zin heb in een andere soort klank; dieper en warmer. Dan twijfel ik of ik niet een andere viool moet proberen. Zo speelde ik een aantal jaar geleden met een strijkkwartet in de St-Bavokerk in Haarlem. In de zaal zat Theo Olof. Na afloop kwam hij naar ons toe en vroeg mij op wat voor een instrument ik speelde. Toen ik vertelde dat het een Bouman was zei hij dat hij zich meende te herinneren dat Jaap van Zweden er ook één had. Ik was natuurlijk heel benieuwd naar dat instrument en heb Jaap, toen hij als dirigent voor het RFO stond (waar ik inmiddels in speelde), verteld dat ik van Theo Olof had gehoord dat hij ook een Bouman had. Jaap, direct als hij is, vroeg meteen: 'Wil je een andere viool?' Ik heb toen gezegd dat ik inderdaad wel iets anders wilde proberen. 'Komt voor mekaar', zei Jaap. Het hele gesprek heeft nog geen tien seconden geduurd.

Een paar weken later bracht Jaap de beloofde viool mee. Het bleek echter helemaal geen Bouman te zijn, maar een Goffriller, een Venetiaanse viool, gebouwd rond 1700. Ik kon daar wel op spelen, zei Jaap. Ik vond dat erg aardig van hem en voelde me behoorlijk vereerd. Een tijdje later ging het instrument over naar een andere eigenaar, maar mocht ik er op blijven spelen. Het was een heel mooi warm instrument met een donkere klank. Eigenlijk precies de verandering waar ik aan toe was. Ik heb er een jaar op gespeeld. Maar de viool was heel gevoelig voor weersomstandigheden en sprak daardoor soms moeilijk aan. Ook was hij voor mij een beetje aan de grote kant.

Op een gegeven moment haalde ik mijn Bouman weer tevoorschijn. En wat was dat heerlijk! Wat speelde dat lekker! Na lang te hebben getwijfeld heb ik besloten de Goffriller toch maar terug te brengen naar de nieuwe eigenaar en heb sindsdien weer op mijn eigen vertrouwde instrument gespeeld. Dit is mij nu een paar keer overkomen. Af en toe speel ik op een andere viool om dan weer terug te keren naar mijn Bouman. Soms heb je een beetje verandering nodig om te beseffen hoe blij je eigenlijk bent met je eigen instrument.

UITNODIGING

Openbare repetitie

Speciaal voor onze Vrienden organiseren wij op

donderdag 4 mei

een openbare repetitie in het Muziekcentrum van de Omroep. Hiervoor willen wij u van harte uitnodigen. Het belooft een bijzondere belevenis te worden, want het orkest staat dan onder leiding van niemand minder dan de beroemde Amerikaanse componist en dirigent John Adams!

John Adams, die dit jaar zeventig wordt, heeft een speciale band met ons orkest die al vele jaren teruggaat. Voormalig chef-dirigent Edo de Waart introduceerde destijds de jonge componist in Nederland en daarmee ook in Europa. Het markeerde de start van een lange en vruchtbare samenwerking. Vele van Adams' composities beleefden succesvolle premières tijdens de ZaterdagMatinee in het Concertgebouw Amsterdam en de componist stond meermalen zelf als dirigent voor het Radio Filharmonisch Orkest. Zo ook tijdens deze openbare repetitie welke u kunt bijwonen!

Op het programma, dat we instuderen voor de ZaterdagMatinee van 6 mei, staan twee werken van John Adams zelf: het opwindende 'Short ride in a fast machine' en een gloednieuw saxofoon concert, gespeeld door Timothy McAllister. Inspiratiebronnen voor het schrijven van dit werk waren de grote jazzlegendes Stan Getz en Charlie Parker.

Verder wordt 'Lincoln Portrait' van Aaron Copland gerepeteerd. Dit is een compositie met spreekstem waarin Sir Willard White teksten van president Abraham Lincoln voordraagt. Een stuk met een politieke lading dus.

Dat geldt ook voor het vierde werk op het programma: de 'Symfonie in drie delen' van Igor Stravinsky. Dit werk schreef de componist tijdens de tweede wereldoorlog, vlak nadat hij naar de Verenigde Staten was geëmigreerd.

Dit belooft dus een interessante repetitie te worden! We weten nog niet in welke volgorde John Adams de werken zal repeteren, dat wordt later pas bekend. Maar het schema voor deze ochtend is als volgt:

Zondag 4 juni, 16:00 u.
De Kerk van Heesselt
Opening expositie van kunstschilder Harry van Meurs met concert door Renate van Riel en Esther de Bruijn, viool.
Zie: www.kerkheesselt.nl

Donderdag 8 juni, 21:00 u.
TivoliVredenburg, Utrecht
Serie: Pieces of tomorrow
Maurice Ravel – Daphnis et Chloé
Groot Omroepkoor
en Radio Filharmonisch Orkest
o.l.v. David Robertson

Vrijdag 9 juni, 20:15 u.
TivoliVredenburg, Utrecht
Serie: AVROTROS Vrijdagconcert
Sergei Rachmaninov – Drie delen uit de Vespers
Olivier Messiaen – l'Ascension
Maurice Ravel – Daphnis et Chloé
Groot Omroepkoor
en Radio Filharmonisch Orkest
o.l.v. David Robertson

Zaterdag 24 juni, 17:00 u.
Concertgebouw, Amsterdam
Holland Festival
Steven Mackey – Lost and Found
George Crumb – A haunted landscape
Kate Moore – Sacred environment
Alexandra Oomens, zang; Lies Beijerink, didgeridoo; Groot Omroepkoor,
Radio Filharmonisch Orkest
o.l.v. Brad Lubman

Zaterdag 1 juli, 20:00 u.
Concertgebouw, Amsterdam
Serie: Robeco SummerNights
Maurice Ravel – Rapsodie espagnole
Francis Poulenc – Concert voor twee piano's
Sergej Prokofjev – Suite uit 'Romeo en Julia'
Maurice Ravel - Boléro
Arthur en Lucas Jussen, piano;
Radio Filharmonisch Orkest
o.l.v. Stanislav Kochanovsky

10.30 uur tot 10.45:
Inloop met gratis kopje koffie of thee,
met (inmiddels een goede traditie) zelfgebakken lekkers!

11.00 uur:
Aanvang repetitie
(iedereen dient op dat moment in studio 5 te hebben plaatsgenomen)

12.15 uur:
Lunch pauze
(op eigen kosten kunt u lunchen in ons Café Elling, of boven in het bedrijfsrestaurant)

12.45 uur:
Vervolg repetitie
(u mag hierbij zijn, maar kunt dit ook laten vervallen)

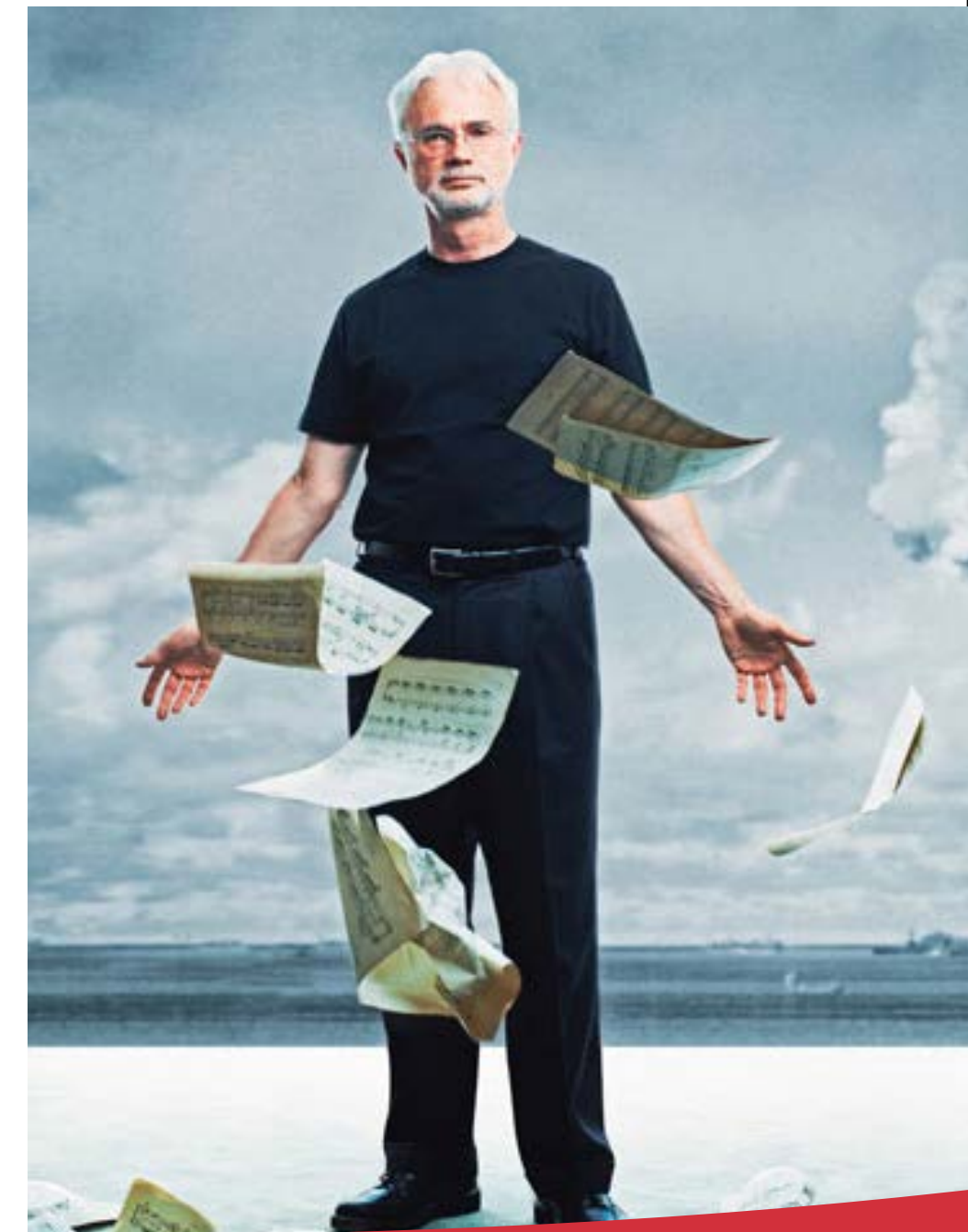
Datum: Donderdag 4 mei 2017
Locatie: Studio 5
Muziekcentrum van de Omroep
Heuvellaan 33
1217 JL Hilversum

Opgeven kan per mail naar het volgende adres:
vriendenrfo@omroepmuziek.nl

We hopen u weer in groten getale te ontmoeten op deze dag!
Hartelijke groet,

Het Vriendenteam
van het RFO

**RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST**

VAN ACHTER DE LESSENAAR

Een musicus vertelt over zijn persoonlijke binding met een bepaalde compositie die binnenkort op de lessenaar zal staan bij het RFO

door Esther Misbeek, klarinet

Lever du jour

Op 8 en 9 juni zal het Radio Filharmonisch Orkest samen met het Groot Omroepkoor Daphnis et Chloé uitvoeren van Maurice Ravel. Aangekomen bij het begin van de tweede suite zullen mijn gedachten teruggaan naar 1987.....

Als kind speelde ik in een harmonieorkest in mijn woonplaats Zwolle toen ik las dat er een Nationaal Jeugd Harmonie Orkest zou worden opgericht waarvoor de audities werden uitgeschreven. Ik had nog nooit in een ander orkest dan mijn eigen gespeeld, was een jaar of zestien en trok de stoute schoenen aan. Tot mijn grote vreugde kreeg ik een paar weken later een brief waarin stond dat ik was aangenomen en achteraf gezien startte daarmee een onvergetelijke fase in mijn leven. Hoewel ik het vreselijk spannend vond om in zo'n goed orkest te spelen en dan ook nog pal onder de neus van de dirigent op de eerste ring te zitten, genoot ik van de sfeer, het enthousiasme en de mooie muziek om mij heen. In die periode zijn vriendschappen voor het leven ontstaan.

Een paar jaar later gingen wij op tournee naar de Verenigde Staten, eerst spelen op het openingsconcert van de Wasbe (World Association of Symfonic Bands) in Boston en vervolgens een tour maken door Texas. Eén van de stukken die op het repertoire stonden was de tweede suite

uit Daphnis et Chloé, in een bewerking voor harmonieorkest dus. Wij hadden daar al heel wat repetities op zitten zwoegen en ook mijn burens kenden het stuk door en door. In een harmonieorkest spelen de klarinetten zo'n beetje de partijen van de (alt)violen en zoveel noten had ik nog nooit bij elkaar gezien.

Onze reis door Texas ging langs vele gastgezinnen die allemaal hun eigen cultuur wilden laten zien, iedereen was enorm gastvrij en we werden vreselijk verwend. Bijna ieder gastgezin had een privé-zwembad en wij brachten een bezoek aan de Southfork Ranch in Dallas (van de toen nog heel populaire serie). Soms was het lastig als er weer een groot stuk vlees voor mijn, toen al vegetarische, neus werd gezet. Het was nog een hele klus om al die "heerlijkheden" vriendelijk te ontlopen.

Eén van de gastfamilies had het plan om ons de natuur rondom hun woonplaats Waco te laten zien. Ze namen ons de volgende ochtend om half zes mee op hun boot het meer op om de zonsopgang mee te maken. Het was windstil en ik zie ons nog dobberen in het bootje, een doffe zon stond op het punt op te komen en wij waren stil van vermoeidheid. Toen de zon opkwam en ons gloeiend oranje bescheen, realiseerde ik mij opeens dat ik keek naar de muziek die wij elke avond speelden! Dit was de Lever du jour die Ravel zo geniaal op muziek heeft gezet. Dit moment vergeet ik nooit meer en sindsdien speelt deze film zich af in mijn hoofd telkens als ik deze muziek speel of hoor. Als ik op 8 en 9 juni a.s. in Vredenburg met mijn RFO deze prachtige muziek weer mag spelen, zullen mijn gedachten zeker teruggaan naar die mooie en indrukwekkende ochtend in Waco.

Esther Misbeek

Beste Vrienden van het Radio Filharmonisch Orkest,

U heeft bij één van onze concerten vast weleens de cd-stand bezocht. Deze stand gaan we vanaf nu veranderen in een RFO Vriendenstand: een meetingpoint waar we cd's verkopen, Vrienden werven en contact onderhouden met ons publiek. We beschouwen de stand als een belangrijk onderdeel van onze Vriendenvereniging.

Echter, voor de musici is het lastig om voor, tijdens en na het concert de stand te bemannen. Logistiek is het vaak onhaalbaar en bovendien moet de focus op het concert gericht kunnen blijven.

U kunt ons hierbij helpen: wij zoeken enthousiaste vrienden die bereid zijn onze Vriendenstand te runnen. Als tegenprestatie ontvangt u vrijkaartjes voor één van onze concerten.

Wij hopen dat u interesse heeft om ons te helpen! U kunt dit kenbaar maken door een mail te sturen naar: vriendenrfo@omroepmuziek.nl

Bij voorbaat hartelijk dank!

Zondag 2 juli, 20:00 u.

Concertgebouw, Amsterdam

Serie: Robeco SummerNights

Jean Féry Rebel – Le chaos uit 'Les éléments'

Ludwig van Beethoven – Symfonie nr. 5

Joseph Haydn – Die Vorstellung des Chaos uit 'Die Schöpfung'

Igor Stravinsky – Le sacre du printemps

Radio Filharmonisch Orkest

o.l.v. Markus Stenz

Zondag 9 juli, 16:00 u.

Philharmonie, Haarlem

Carl Orff – Carmina Burana

Renate Arends, sopraan; Yves Saelens,

tenor; Dietrich Henschel, bariton;

Koorbiënnale Festivalkoor, Kathedrale

Koor St. Bavo,

Arthur Jussen, Lucas Jussen, piano;

Slagwerkgroep van het Radio

Filharmonisch Orkest

o.l.v. Béni Csillag

Donderdag 13 juli, 20:00 u.

Concertgebouw, Amsterdam

Serie: Robeco SummerNights

Antonín Dvořák - Celloconcert

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski – Symfonie nr. 5

Andreas Brantelid, cello;

Radio Filharmonisch Orkest

o.l.v. Otto Tausk

Woensdag 23 augustus, 20:00 u.

Concertgebouw, Amsterdam

Serie: Robeco SummerNights

Carl Orff – Carmina Burana

Renate Arends, sopraan; Yves Saelens,

tenor; Dietrich Henschel, bariton;

Koorbiënnale Festivalkoor, Nieuw

Amsterdams Kinderkoor, Arthur Jussen,

Lucas Jussen, piano; Slagwerkgroep van

het Radio Filharmonisch Orkest

o.l.v. Béni Csillag

Voor de verdere concerten in dit seizoen

kunt u de website raadplegen:

www.radiofilharmonischorkest.nl

VRIEND'LIJKE GEZICHTEN

in deze rubriek stellen Vrienden zich aan elkaar voor

Graag willen wij ons voorstellen:
Jaap Bolink en Annelies (Bolink) Steinhauer
vioolbouwers

Annelies Steinhauer

Ik ben geboren in Amsterdam, volgde na het gymnasium de opleiding vioolbouw aan de Staatliche Geigenbauschule in Mittenwald waar ik Jaap Bolink leerde kennen en met wie ik sindsdien alles deel, samen kinderen kreeg, in Engeland woonde en werkte, voor Jaap's meestertitel samen naar Mittenwald trok en daarna vanaf 1970 in Amsterdam ons atelier opbouwde. Ik heb me altijd bezig gehouden met het bouwen van violen, altviol en cello's, heb me minder bezig gehouden met het zakelijke deel van ons bedrijf. Ik heb inmiddels meer dan 100 instrumenten voor diverse musici gebouwd.

Jaap Bolink

Ik ben geboren in Enschede als zoon van kunstschilder/vioolbouwer Jan H. Bolink en kwam al heel vroeg in aanraking met de vioolbouw. Op mijn 13de bouwde ik onder leiding van mijn vader, mijn eerste viool. In 1963 begon ik mijn studie aan de vioolbouwschool te Mittenwald, waar ik in 1965 mijn levensgezellin Annelies ontmoette. In 1967 deed ik mijn eindexamen, slaagde met een 10 en samen vertrokken we naar Engeland. In 1970 deed ik mijn meesterproef in Mittenwald, waarvoor ik een gouden medaille ontving.

Toen woonden en werkten we tot 1973 in Amsterdam, waar we allebei ons toelagen op het bouwen van nieuwe instrumenten. We gingen de strijd aan tegen het gevestigde oordeel dat oude instrumenten per definitie beter zouden zijn. Wij waren en zijn nog steeds van mening dat dit niet zo is en dat je voor een fractie van de prijs van een mooie oude viool een nieuw instrument kunt laten bouwen. Dit idee en onze instrumenten sloegen aan en zodoende hebben we vele nieuwe instrumenten gebouwd (Annelies ruim 100, Jaap ruim 175): violen, alten, celli en ook bassen. Inmiddels was onze oudste zoon 6 jaar geworden en zochten we een ruimer huis en atelier en dat vonden we in Hilversum...

Toen wij in 1973 met ons vioolbouw-atelier van Amsterdam naar Hilversum verhuisden naar de oude villa in de Heuvellaan 6, hadden we geen idee dat in die zelfde Heuvellaan de radio-orkesten waren gevestigd. Jarenlang hebben we samen met onze kinderen (een zoon en twee dochters, de tweeling is geboren in Hilversum) kunnen genieten van de 'Zondagmiddagconcerten' in de VARA studio. Gratis toegankelijk voor iedereen.

Helaas kwam daar een einde aan en waren er lange tijd geen concerten meer toegankelijk voor het publiek.

We hebben vele orkesten en musici helaas zien verdwijnen, het gehele bestel werd zeer uitgedund. In 1973 waren er denk ik 5 orkesten. Hilversum had, in verhouding landelijk gezien, de meeste musici gehuisvest. Ook hebben we het wel en wee van zeer dichtbij meegemaakt en vele gesprekken gehad met de musici, vaak helaas in mineur. Gelukkig is het Radio Filharmonisch Orkest tot nu toe uit de strijd overgebleven en zijn we trots dat Hilversum een van de beste orkesten van Nederland heeft, dat ook veel buiten de studio optreedt. Laten we hopen dat de overheid niet nog meer gaat bezuinigen!

Ons atelier is inmiddels meer dan 40 jaar onder aan de Heuvellaan gevestigd en we hebben in die jaren medewerking verleend aan alle orkesten. Een van de grootste projecten was met het Radio Kamer Orkest dat begin tachtiger jaren een 'barok-orkest' vormde. We hebben toen diverse instrumenten gebouwd en verbouwd. Helaas is lang voordat het gehele orkest werd opgeheven, dit project ingeslapen.

Voor meerdere omroepmusici hebben we in de loop der jaren nieuwe instrumenten gebouwd en restauraties verricht aan oude instrumenten. Ze kunnen ook bij ons terecht voor alles wat met de viool, altviool, cello en bas te maken heeft: taxaties, strijkstok beharen, snaren, kisten etc. We voelen ons nog steeds zeer betrokken bij het RFO. We hopen dan ook dat de vriendenkring van het RFO zich flink uitbreidt en dat we tot in de verre toekomst van dit geweldige orkest mogen genieten!

Jaap Bolink & Annelies Steinhauer - vioolbouwers
info@vioolbouwers.nu
www.vioolbouwers.nu

VRIEND'LIJKE GEZICHTEN

vervolg

Lisette Langerwerf

Als kind hield ik reeds van klassieke muziek. Andere muziekstijlen zijn daar pas veel later bijgekomen. Ik kan mij nog heel goed herinneren hoe ik als kind dansend door de kamer ging op de muziek van Mozart, Beethoven en Tsjajkovski. Muziek raakt me en ontroert me, nog steeds. Ook de mooie verhalen van een oom die concertpianist was en de goede herinneringen aan de Poolse pianist die ons begeleidde tijdens de balletlessen in mijn jeugd hebben bijgedragen aan de liefde voor klassieke muziek.

De meeste klassieke muziek in mijn jeugd was balletmuziek. Vele dagen bracht ik door in de balletschool, waar onze vaste pianist zo aardig was om het tempo van de piano aan te passen aan ons tempo, zodat muziek en dans een werden. Klassieke muziek en klassiek ballet gaan voor mij nog steeds samen. Vorig jaar hebben we nog genoten van La Bayadere in het Muziektheater in Amsterdam. Daarnaast bezoeken we met enige regelmaat andere concerten, waarbij niet alleen klassiek. Ook een concert in een buitenlandse stad is een goed excuus om er op uit te gaan. Zo zijn we vorig jaar naar Simply Red en Bruce Spingsteen geweest in België en hebben we een bezoek gebracht aan Keulen met als afsluiting een prachtig uitvoering door het Radio Filharmonisch Orkest van John Adams' The gospel according to the other Mary.

Ik heb ook zelf muzikles gehad en muziek gemaakt. Als tiener speelde ik in het jeugdorkest van de plaatselijke fanfare met mijn altsaxofoon. Samen spelen is geweldig en heeft iets magisch. Enkele jaren geleden ben ik bij wijze van grap begonnen met accordeonlessen. Dat viel in eerste instantie helemaal niet mee, maar oefening baart kunst. Dat is het mooie van muzikles, de volhouder wint en dat stimuleert weer om verder te gaan.

Dat is ook terug te zien in de samenwerking tussen het Radio Filharmonisch Orkest en de Academie Muziek Talent. Jonge musici krijgen een prachtige gelegenheid om ervaring op te doen in een top orkest. Afgaande op de vreugde en het plezier bij de gezamenlijke uitvoeringen stimuleert het mijns inziens zowel de jeugd en de wat minder jonge musici.

Bij de oprichting van Vrienden van het Radio Filharmonisch Orkest ben ik meteen lid geworden. Muziek is volgens mij namelijk zo belangrijk in een wereld waarin getallen en het hoofd steeds meer lijken te spreken, in plaats van het hart.

DE CHEF-DIRIGENTEN VAN HET RADIO FILHARMONISCH ORKEST

Op het moment dat deze nieuwsbrief verschijnt, wordt hard gewerkt aan een tweede druk van de publicatie *'De Chef-dirigenten van het Radio Filharmonisch Orkest'*. De eerste druk verscheen – in beperkte oplage – in augustus 2013, kort na de fusie van het RFO met de Radio Kamerfilharmonie, en werd toen uitgereikt aan de leden van het nieuw geformeerde RFO, de staf en de oud-leden van het orkest.

Het boek is geschreven door Adriaan van 't Wout, onder redactie van het Historisch Genootschap Radio Filharmonisch Orkest. In 56 pagina's wordt de lezer een overzicht geboden van de bijdrage die de opeenvolgende chef-dirigenten sinds 1945 hebben geleverd aan de ontwikkeling en de kwaliteit van het RFO. Het zijn er tien: Albert van Raalte, Paul van Kempen, Bernard Haitink, Willem van Otterloo, Jean Fournet, Hans Vonk, Sergiu Comissiona, Edo de Waart, Jaap van Zweden en tenslotte de huidige chef Markus Stenz. Een volledige geschiedschrijving van het orkest is het niet geworden, want in meer dan 70 jaar RFO-geschiedenis speelden uiteraard ook vele gastdirigenten een belangrijke rol. Wellicht verschijnt later, bij een passende gelegenheid, alsnog een allesomvattende publicatie over het RFO in boekvorm. Voor belangstellenden: op de webpagina www.radiofilharmonischorkest.nl/geschiedenis zijn nu al veel historische gegevens te vinden.

Omdat de vraag naar meer exemplaren van het boek bleef bestaan, besloot het Historisch Genootschap tot de uitgave van deze tweede druk, met een aanvulling tot en met het jaar 2016. De rijk geïllustreerde vormgeving werd verzorgd door onze violiste Esther de Bruijn. Het boek zal bij onze concerten en vriendendagen in de cd-stand te koop worden aangeboden voor de prijs van € 10.

DE CHEF-DIRIGENTEN VAN HET RADIO FILHARMONISCH ORKEST

Wolfgang: Toegang of afgang?

door Frits Wagenvoorde

Ludwig, Felix, Sebastiaan. Niet alleen voornamen van bekende componisten maar ook handelsmerken. Van een ensemble, kattenbrokken en ja, van een aardige collega. Sinds kort is er in dit rijtje van bekende componistenvoornamen een nieuwe opgedoken: Wolfgang (de film Amadeus hadden we al). Wolfgang is een app voor de smartphone, speciaal voor klassieke muziek. "Terwijl de musici spelen, vertelt Wolfgang wat je precies op dat moment hoort in de muziek. Met Wolfgang begrijp en beleef je klassieke muziek als nooit tevoren". Aldus de ronkende tekst op de website.

"Wolfgang is een showcase: het laat zien hoe technologie van deze tijd kan worden ingezet om het traditionele cultuurbezoek te vernieuwen." Met Wolfgang willen de initiatiefnemers ook "de discussie stimuleren over de etiquette in de concertzaal en de toekomst van levende klassieke muziek." Sinds kort kun je Wolfgang zelfs thuis gebruiken als je naar een concert op de radio luistert.

Is Wolfgang eigenlijk een digitaal programmaboekje met wat extra's? Je kunt er dan wel niet mee ritselen tijdens een concert, maar de app attendeert je op wat er muzikaal gebeurt (dus niet: "kijkt u eens naar de tweede fluitiste, ze heeft twee verschillende kousen aan"). Alsof je met de grootste componist aller tijden naast je in de concertzaal naar muziek luistert en hij je af en toe op de schouders tikt en zegt: "Hoor je die bassen? Dat is het tweede thema."

Het is natuurlijk gevaarlijk een mening te ventileren over iets wat je zelf nog nooit hebt uitprobeerde. Toch roept het vragen op. Bijvoorbeeld: Geniet je eigenlijk meer van muziek naarmate je er meer vanaf weet? Staat dit het onbevangen luisteren juist niet in de weg? Kunst heeft de eigenschap gewoon mooi te zijn zonder dat je er van alles over hoeft te weten. Dit geldt ook voor muziek. Toch zijn leken onzeker, bang dat ze het niet begrijpen. Maar zelfs bij programmatische muziek - zoals 'De Tovenarsleerling' van Dukas of Richard Strauss' 'Till Eulenspiegel' - kun je je afvragen of je muzikale genot toeneemt als je erop wordt geattendeerd wanneer en waar een vloedgolf wordt geïllustreerd en door welke instrumenten. Of dat door de klarinet het Till Eulenspiegelmotief wordt gespeeld. En hoewel Richard Strauss nauwkeurig in de partituur aangaf wat elk motiefje betekende, wilde hij niet dat de luisteraar zijn gedachten over wat er gebeurt overneemt. "Laat die zelf maar uitmaken wat Till Eulenspiegel hem voorschotelt".

Met nieuwe technologieën is het niet zo dat wat kan, altijd uitgevoerd moet worden. De mogelijkheden zijn bijna onbegrensd en je fantasie slaat op hol als je bedenkt wat we het publiek allemaal kunnen vertellen tijdens een uitvoering. Maar is het niet zo dat de essentie van een concert is wat wij er aan beleven en de magie van de muziek te ervaren? En heeft Strauss niet het grootste gelijk om het publiek het zelf maar te laten uitmaken?

UITGELICHT

in deze rubriek stellen ensembles uit het RFO zich aan u voor

Franziska und die Wölfe

In opdracht van de Bayerische Staatsoper München componeerde RFO-slagwerker Vincent Cox de muziek bij de kindervoorstelling *Franziska und die Wölfe*, naar een boek van de Zweedse schrijfster Pija Lindenbaum. Voor vertelster, harp en twee slagwerkers. De uitvoeringen vinden plaats op 20, 22, 23, 24 en 27 mei, in de serie *Sitzkissenkonzerte* voor kinderen, in het Nationaltheater te München. Dus mocht u dan in de buurt zijn...

Nieuwe cd Farkas Quintet

Bij Quintone Records verscheen onlangs de nieuwste cd van het Farkas blaaskwintet met o.a. RFO-hoboïst Hans Wolters en voormalig RFO-hoornist Fons Verspaandonk. Zij spelen (live!) het Quintet opus 26 van Arnold Schönberg, gecomponeerd in de jaren 1923-'24. Het is een uitdagend, virtuoos werk, dat geheel is gebaseerd op één enkele twaalftoonsreeks. Laat u hierdoor niet afschrikken, het is een compositie die onmiskenbaar wortelt in de romantische traditie. U moet er wel even voor gaan zitten, maar vooral bij herhaalde beluistering is er veel moois in te ontdekken!

De cd is o.a. te verkrijgen via info@farkasquinet.nl, Spotify en iTunes volgen binnenkort.

VRIENDENAANBIEDING AVROTROS VRIJDAGCONCERT

Graag willen wij u als Vrienden van het Radio Filharmonisch Orkest het slotconcert uit de serie AVROTROS vrijdagconcert met 50% korting aanbieden.

9 juni 2017

Men betaalt dan slechts E17,- per kaart (i.p.v. E34,-)
Voor dat bedrag krijgt u een toegangskaart voor het concert inclusief de inleiding van 19.30 – 20.00 uur plus een gratis pauzedrankje en het programmaboekje.

Onwereldse schoonheid 20.15u. Grote Zaal van TivoliVredenburg Utrecht.

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
David Robertson - dirigent
Matthias Brauer - koordirigent

Rachmaninov - Delen uit Vespers
Messiaen - L'Ascension
Ravel - Daphnis et Chloé

Op dit concert klinken delen uit Sergei Rachmaninov's Vespers: eeuwenoude Russische kerkgezangen omhangen met een laatromantisch klankgewaad.
Daarnaast zijn er in 'L'Ascension' van Olivier Messiaen vier meditatie over hemelvaarten te beluisteren en tot slot klinkt het impressionistische liefdesepos 'Daphnis et Chloé' van Maurice Ravel. Een prachtig programma!

Hoe bestel ik als Vriend van het Radio Filharmonisch Orkest een kaartje?

(let op: maximaal 4 kaarten per persoon)

Via de site van TivoliVredenburg Utrecht:

- 1) U gaat naar het concert van vrijdag 9 juni 2017 met het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest onder leiding van David Robertson in de Grote Zaal.
- 2) Klik op 'Bestel tickets' en kies in het volgende scherm zelf uw stoelen.
- 3) Bevestig door rechts op de rode knop 'Bestellen' te klikken.
- 4) Onder het kopje 'Controleer uw bestelling' kunt u de actiecode invullen.
Vul hier in 1617slot. De korting wordt dan vanzelf verrekend.
- 5) Log in op uw account (of maak er eerst een aan) en volg de stappen om te betalen.

De toegangskaarten worden per e-mail aan u toegezonden.

**RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST**

SCHENKEN

aan Het Radio Filharmonisch Orkest

Wilt u ons steunen met een eenmalige of periodieke gift? Dit kan op een fiscaal aantrekkelijke manier: donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Voor donateurs van culturele ANBI's geldt vanaf 2012 een extra giftenaftrek. Vanaf 1 januari 2012 mag u, wanneer u uw aftrekpost berekent, uw gift verhogen met 25%. Per jaar is de verhoging maximaal € 1.250. Doet u zowel een gewone gift als een periodieke gift aan een culturele ANBI? Ook dan is het bedrag van de verhoging maximaal € 1.250. Op de website van de Belastingdienst vindt u meer informatie.

Tot 2014 mocht u een periodieke gift (voor de periode van minimaal 5 jaar, ook wel lijfrente geheten) alleen aftrekken als u deze had vastgelegd bij de notaris. Bij periodieke giften vanaf 2014 hoeft dit niet meer. U kunt kiezen of u de gift via de notaris wil vastleggen of via een schriftelijke overeenkomst met de instelling of vereniging waaraan u de gift doet. Op de website van de Belastingdienst vindt u een aantal voorbeeldformulieren die voor de meeste situaties geschikt zijn. U kunt deze formulieren gebruiken om de overeenkomst vast te leggen.

COLOFON

Eindredactie: Ellen Versney

Redactiemedewerkers: Henk de Vlieger, Frits Wagenvoorde, Renate van Riel, Eveline Trap, Esther Misbeek

Lay-out: Catouche, grafisch ontwerp en fotografie - Esther de Bruijn

Fotografie: Robert Tempelaar, Esther de Bruijn